

ARBEJDSMILJØ OG APV PÅ AARHUS UNIVERSITET

AARHUS UNIVERSITET

INDHOLD

- 03 Indledning
- 05 APV - et omfattende projekt på AU
- 08 Niveauer og ansvarsfordeling i AU's Arbejdsmiljøorganisation
- 10 APV - det praktiske forløb på AU
- 13 APV 08 for Fællesområdet på AU - et pilotprojekt
- 14 Flere arbejdsmiljøinitiativer

Redaktion:
Aarhus Universitet, Arbejdsmiljøsektionen
Anders Kragh Moestrup - akm@adm.au.dk
Henriette Lynderup - hl@adm.au.dk
Jacob Søndergaard Jensen - jje@adm.au.dk
Redaktionen er afsluttet oktober 2008

Design: 1508 A/S
Layout og tryk: Datagraf A/S
Foto: Søren Kjeldsen/AU-foto og Lars Kruse/AU-foto
Oplag: 2.000 stk.

Indledning

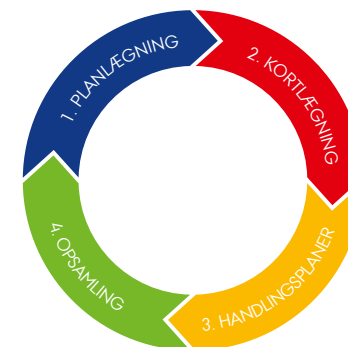
Aarhus Universitetet (AU) tilhører den internationale elite med en placering i top 100 blandt verdens universiteter. Arbejdsmiljøområdet står højt på dagsordenen i universitetets strategi 2008-2012, hvor forskningsmiljø og studiemiljø indgår som særlige prioriteringer. AU ønsker at tilbyde og udvikle et attraktivt arbejdsmiljø for fortsat at kunne fastholde og tiltrække kvalificeret arbejdskraft. Den enkelte medarbejder på AU vil kunne forvente et øget fokus på forhold vedrørende fysisk og psykisk arbejdsmiljø.

AU gennemfører i 2008 en ensartet og fælles arbejdspladsvurdering (APV), hvilket i kombination med en række arbejdsmiljøtiltag udgør fundamentet for det øgede fokus på universitetets arbejdsmiljø.

APV - vejen til et bedre arbejdsmiljø

APV sætter fokus på eventuelle arbejdsmiljøproblemer og nye indsatsområder. Denne synliggørelse gør det muligt at iværksætte forbedringer samt at arbejde forebyggende og systematisk med universitetets arbejdsmiljø ved at trække på de ansattes erfaringer og observationer. Det er lovpligtigt at gennemføre APV

mindst hvert tredje år og ved store organisatoriske forandringer.

Faser og handlingsaktiviteter i APV

1. Planlægning af projektet.
2. Kortlægning af arbejdsmiljøet: indsamling og bearbejdning af ansattes besvarelser.
3. Prioritering af eventuelle nødvendige tiltag. Fastlæggelse af handlingsplaner til forbedringer. Gennemførelse af handlingsplaner. Opfølgning for at sikre at den ønskede forbedring er nået.
4. Opsamling på processen.

APV - et omfattende projekt på AU

Den forestående undersøgelse af arbejdsmiljøet på AU dækker ni af universitetets ti hovedområder:

- Fællesområdet (FÆL)
- Det Humanistiske Fakultet (HUM)
- Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet (SUN)
- Det Samfundsvidenskabelige Fakultet (SAM)
- Det Teologiske Fakultet (TEO)
- Det Naturvidenskabelige Fakultet (NAT)
- Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF)
- Handelshøjskolen (ASB)
- Danmarks Miljøundersøgelser (DMU)

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole (DPU) gennemfører for tiden interne organisatoriske forandringer, hvorfor dens APV afvikles uafhængigt af AU's fælles APV.

AU's APV er baseret på de enkelte medarbejderes oplevelse af arbejdsmiljøet og er derfor et omfattende projekt. I alt vil cirka 8.000 ansatte på tværs af faggrupper og geografisk placering blive involveret i – og berørt af – den fælles APV og det øgede fokus på arbejdsmiljøet.

Aktørerne

Det overordnede ansvar for arbejdsmiljøindsatsen på AU og gennemførelsen af APV ligger hos Koordinationsudvalget for Arbejdsmiljø og Sikkerhed ved Aarhus Universitet, hvori alle universitetets hovedområder er repræsenteret. Den konkrete udførelse af APV har Koordinationsudvalget overdraget til en APV-styregruppe, som ligeledes repræsenterer alle hovedområder. Denne styregruppe fastlægger det overordnede koncept for arbejdspladsvurderingerne, lægger

Dit arbejdsmiljø – din stemme

Alle AU's ansatte (uanset arbejdsfunktion) opfordres til at deltage i APV ved at besvare to spørgeskemaer om henholdsvis deres fysiske-ergonomiske og psykiske arbejdsmiljø. De elektroniske spørgeskemaer sendes ud til alle medarbejdere via e-mail. Den enkelte medarbejder er sikret anonymitet i forhold til både ledelse og kolleger, hvad angår den psykiske APV. Af hensyn til ikke-dansksprogede medarbejdere vil spørgeskemaerne også foreligge på engelsk.

Modelfoto

beskrevet på side 8-9 – undervejs i APV-procesen ved at varetage en række praktiske opgaver i forbindelse med projektets planlægning og gennemførelse.

Spirende samarbejde om psykisk arbejdsmiljø

Ansvar for det psykiske arbejdsmiljø deler Arbejdsmiljøorganisationen med Samarbejdsorganisationen på AU. Af den nye Samarbejdsaftale (cirkulære af 8. maj 2008) fremgår det, at systematisk opfølgning på APV er et af samarbejdsudvalgenes særlige arbejdsområder. I fremtiden tilstræbes et tættere samarbejde mellem de to organisationer for at sikre en effektiv og kvalificeret indsats. Samarbejdsudvalgene vil således blive præsenteret for de dele af kortlægningens resultater, som omhandler deres ansvarsområde. Herigennem vil Samarbejdsudvalgene blive inddraget i arbejdet med at forbedre psykiske arbejdsmiljøforhold som medarbejdertilfredshed, trivsel og sundhed, chikane og vold, arbejdsrelateret stress samt opfølgning på sygefravær m.v.

en tidsplan for gennemførelse af APV, udveksler erfaringer på tværs af hovedområderne samt kommer med forslag til eventuelle fælles tiltag eller indsatser på baggrund af den samlede gennemførelse.

Hovedområdernes repræsentanter i APV-styregruppen refererer undervejs til de decentrale arbejdsmiljøudvalg, -underudvalg og -grupper, som har det daglige overordnede ansvar for fysisk og psykisk arbejdsmiljø på de enkelte hovedområder. Arbejdsmiljøsektionen på AU assisterer Arbejdsmiljøorganisationen – som

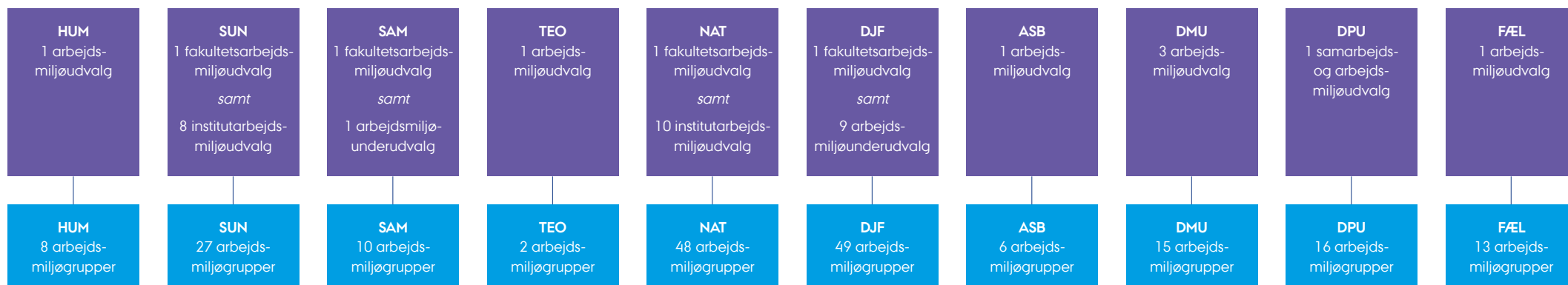
"Arbejdsmiljø" versus "sikkerhed"

I moderne sprogbrug anvendes betegnelserne "arbejdsmiljøorganisation" og "sikkerhedsorganisation" i flæng. Samme sproglige frihed gælder sikkerheds- og arbejdsmiljøgrupper og -udvalg. Arbejdsmiljøbegrebet anvendes med den begrundelse, at det er bredere end begrebet "sikkerhed" og derfor mere dækkende for både den fysisk-ergonomiske og den psykiske dimension i APV og Arbejdsmiljøorganisationens supplerende tiltag.

Modelfoto

Niveauer og ansvarsfordeling i AU's Arbejdsmiljøorganisation

Koordinationsudvalget for Arbejdsmiljø og Sikkerhed, herunder APV-styregruppen

Ansvar og opgaver:

- Koordinere arbejdsmiljøindsatsen på AU, herunder APV
- Fastlægge APV-spørgeskemaer udarbejdet i APV-styregruppen
- Vurdere den samlede arbejdspladsvurdering på AU vedrørende fysiske/ergonomiske og psykiske arbejdsmiljøforhold, og sikre nødvendige tiltag til opfølgning.

Arbejdsmiljøudvalg og underudvalg

Ansvar og opgaver:

- Planlægge og organisere arbejdsmiljøarbejdet på eget hovedområde, herunder APV vedrørende fysiske/ergonomiske og psykiske forhold
- Overvåge og koordinere opfølgning på handlingsplaner

Arbejdsmiljøgrupper

Ansvar og opgaver:

- Udføre det daglige praktiske arbejdsmiljøarbejde vedrørende fysiske/ergonomiske og psykiske arbejdsmiljøforhold
- Stå til rådighed for medarbejdere, der ønsker hjælp til udfyldning af APV spørgeskemaer
- Udarbejde handlingsplaner og sikre opfølgning

Arbejdsmiljøsektionen

Ansvar og opgaver:

- Daglig varetagelse af en række opgaver relateret til AU's fysiske og psykiske arbejdsmiljø
- Udføre diverse praktiske opgaver før, under og efter gennemførelse af APV

APV – det praktiske forløb på AU

Den aktuelle arbejdspladsvurdering af såvel det fysisk-ergonomiske som det psykiske arbejdsmiljø på Aarhus Universitet gennemføres i efteråret 2008 og starten af 2009. Det er første gang, at APV gennemføres i en fælles koordineret proces på tværs af universitetets hovedområder.

APV-styregruppen har udarbejdet et fysisk-ergonomisk spørgeskema, som vil afdække de fysiske, ergonomiske, kemiske og biologiske arbejdsmæssige forhold samt ulykkesfarer m.m. En arbejdsgruppe på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet udarbejder i samarbejde med

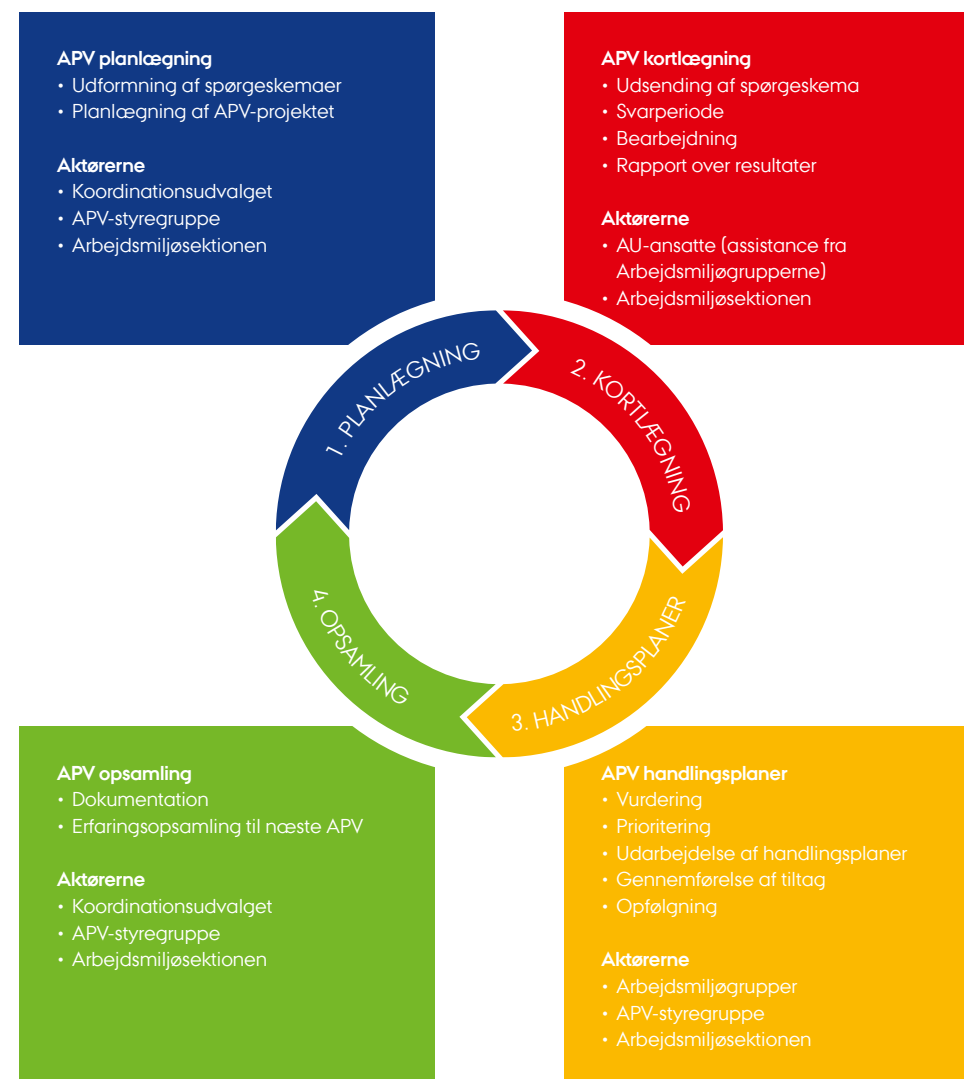
medlemmer fra APV-styregruppen i efteråret 2008 et forslag til et spørgeskema, der kan anvendes til kortlægning af det psykiske arbejdsmiljø. Skemaet vil afdække en bred vifte af psykiske og trivselsmæssige forhold, herunder arbejdets indhold, mening i arbejdet, arbejds-tempo, stress og mobning samt forhold vedrørende AU's fusionsproces. De to elektroniske spørgeskemaer, som alle ansatte via e-mail bliver bedt om at besvare, udsendes og behandles af medarbejdere i Arbejdsmiljøsektionen.

Den fysisk-ergonomiske del af APV-spørgeskemaet udsendes i uge 43 og 44 (2008), mens kortlægningen af den psykiske del af arbejdsmiljøet forventes igangsat i slutningen af 2008. Adskillelsen af APV-undersøgelsen i henholdsvis en fysisk-ergonomisk og psykisk del forventes at bidrage til en højere svarprocent på grund af et mere spredt tidsforbrug for svarpersonerne.

De første rapporter fra Arbejdsmiljøsektionen foreligger i uge 45 og 46. Fra uge 47 vil arbejdsmiljøgrupperne påbegynde arbejdet med at udfærdige handlingsplaner til forbedring af det fysisk-ergonomiske arbejdsmiljø. Herefter iværk-

sættes handlingsplanerne af de enkelte arbejdsmiljøgrupper. I APV-processen spiller gennemførelsen af de udformede handlingsplaner en

afgørende rolle, idet de er udgangspunktet for at skabe et bedre arbejdsmiljø.

Elektronisk APV-værktøj

Udsending, behandling og analyse af de elektroniske spørgeskemaer sker via et internetbaseret værktøj. Værktøjet indeholder desuden en handlingsplanfunktion, der giver mulighed for at beskrive og fastholde, hvilke forhold der skal bringes i orden inden for hvilke tidsrum og af hvem. Hermed er det muligt at rapportere og dokumentere fremdriften i arbejdsmiljøet på alle Arbejdsmiljøorganisationens niveauer.

APV 08 for Fællesområdet på AU – et pilotprojekt

I første halvdel af 2008 har Fællesområdet gennemført APV som følge af et påbud fra Arbejdstilsynet. Fællesområdets APV har hermed fungeret som pilotprojekt for den samlede APV på AU, hvorved det blandt andet har været muligt at teste det elektroniske APV-værktøj og afprøve muligheden for at distribuere spørgeskemaer elektronisk til AU's medarbejdere.

De 550 ansatte inden for den centrale administration modtog et fysisk-ergonomisk spørgeskema samt et spørgeskema vedrørende det psykiske arbejdsmiljø. Svarprocenten for begge skemaer lå i intervallet 71–74%.

Det fysisk-ergonomiske arbejdsmiljø

I forbindelse med det fysisk-ergonomiske arbejdsmiljø betegner cirka to-tredjedele af de ansatte sig som meget tilfredse eller tilfredse – dog med lokale forskelle i tilfredsheden. Hos driftsmestre, betjente, håndværkere og gartnere er der særlig utilfredshed med ergonomiske forhold, mens kontorområdet blandt andet udtrykker utilfredshed med instruktioner vedrørende førstehjælp og brand. På rengøringsområdet er der lavest tilfredshed på områder vedrørende

manglende oprydning og løsthængende ledninger på kontorer samt indendørs rygning.

Det psykiske arbejdsmiljø

Over 60% af Fællesområdets medarbejdere er meget tilfredse eller tilfredse med deres psykiske arbejdsmiljø. Tilfredsheden er især fremtrædende blandt forhold som mening i arbejdet og muligheder for at lære nyt og tage initiativ, mens utilfredsheden specielt er baseret på et for højt arbejdstempo. Spørgsmålene om krænkende adfærd viser desuden, at flere medarbejdere har oplevet dette.

Den videre proces for Fællesområdet

I efteråret 2008 arbejder de pågældende arbejdsmiljøgrupper på at forbedre det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. Udgangspunktet for det videre forløb er udarbejdelse af handlingsplaner, og et eksternt konsulentfirma er allerede tilknyttet den opfølgende indsats for at forbedre det psykiske arbejdsmiljø.

Flere arbejdsmiljøinitiativer

I forbindelse med det øgede fokus på AU's arbejdsmiljø er flere tiltag i relation til sikkerhed og en række andre arbejdsmiljøinitiativer undervejs:

Kommunikation

I tilfælde af ulykker og større krisesituationer er en kommunikationsplan afgørende for, at korrekt og hensigtsmæssig information effektivt når ud til direkte involverede og deres pårørende, men også til universitetets øvrige interessenter. Når

Ny forankring for Arbejdsmiljøsektionen

Den aktuelle forandringsproces, der skal fremtidssikre AU's administration, vil påvirke arbejdsmiljøområdet, som er i spil under forandringsprocessens HR-spor. Der arbejdes i HR-sporets projektgrupper med at afklare en fremtidig organisering af og ansvarsfordeling inden for HR-området på AU. I efteråret 2008 ansættes en HR-chef, og på sigt etableres en HR-enhed med en række centralt placerede ansvarsområder. Arbejdsmiljøsektionen vil blive en del af den fremtidige HR-enhed.

planen foreligger, vil alle ansatte på AU blive instrueret i, hvordan og til hvem de skal kommunikere i ulykkes- og krisesituationer.

Evakuering

Arbejdsmiljøsektionen vil over en toårig periode implementere et nyt koncept for evakuering, som har været testet på Kemisk Institut i foråret 2008 med stor succes. Alle bygninger på det øvrige 8000 C og ASB inddeles i evakueringszoner, hvortil der bliver tilknyttet skriftlige informationer. Medarbejderne vil blive instrueret i evakueringsproceduren.

Nye adresser i Universitetsparken

Pr. 1. januar 2009 bliver det lettere at finde rundt i Universitetsparken på AU (8000 C). Hvor man hidtil har skullet finde vej ved hjælp af bygningsnavne og -numre, får alle bygninger i parken nu "rigtige" adresser med gadenavn og -nummer. Fra mange personer i universitetets arbejdsmiljøorganisation har forandringen længe været ønsket. Falck og Århus Brandvæsen har tidligere oplevet problemer med at komme nødstedte til hjælp på grund af manglende adresseoplysninger. De praktiske forberedelser med blandt

andet skiltning vil tage fat allerede i løbet af efteråret.

"Brandskolen"

I 2008/2009 igangsættes en større oplysningskampagne om brandsikkerhed og brandbekæmpelse, kaldet "Brandskolen". Kampagnen er rettet imod både studerende og medarbejdere på AU, og den viden, der opnås igennem "Brandskolen", er ikke blot relevant i AU-regi, men også uden for studie- og arbejdslivet. Kampagnen involverer et bredt udsnit af informationsmaterialer som plakater, brandhåndbøger og e-læringsmoduler, mens der også er mulighed for at deltage i og overvære slukning af mindre brande. "Brandskolen" målrettes AU ved at anvende bygninger, personer og scenarier med relation til AU.

Ergonomi

AU's øgede fokus på arbejdsmiljø indebærer, at der arbejdes på at forbedre de ergonomiske arbejdsforhold for universitetets medarbejdere.

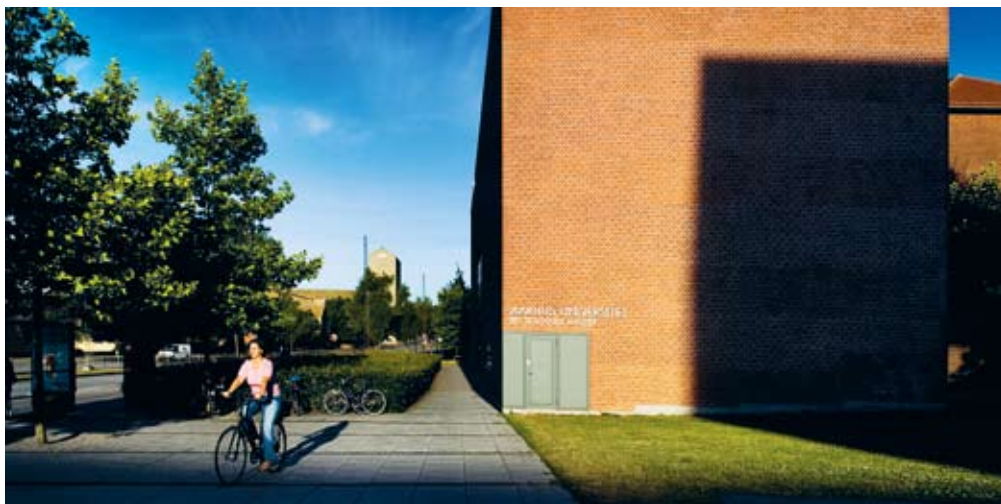
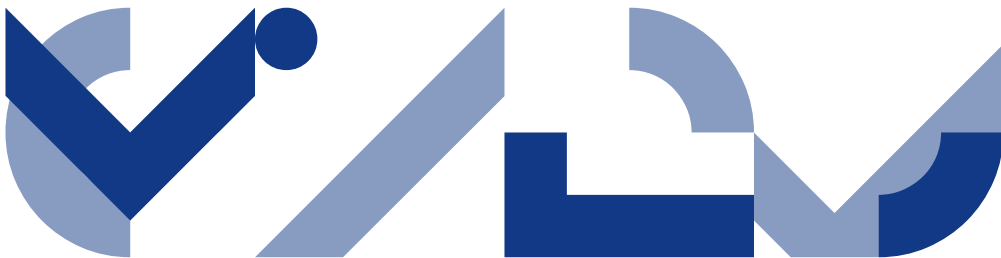
AU vil i efteråret arrangere temamøder om ergonomi og stillesiddende arbejdes betydning for helbredet.

Medlemskab i nyistandsat motionscenter for 60 kr. pr. måned

Motion er godt for helbredet! Alle fastansatte medarbejdere tilbydes adgang til det nyistandsatte motionscenter på Katrinebjergvej 89 c (8200). Se mere på www.motion.au.dk.

Undervisningsmiljøvurdering

AU tager ikke kun hånd om de ansattes arbejdsmiljø. Som uddannelsessted er AU også pålagt at udarbejde og gennemføre en skriftlig undervisningsmiljøvurdering (UMV) minimum hvert tredje år. Vurderingen skal afdække de studerendes fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø. Den psykiske del af UMV blev afviklet i studieåret 2007-2008, mens undersøgelsen af det fysiske og æstetiske undervisningsmiljø forventes igangsat i 2009.

www.arbejdsmiljo.au.dk/apv08

Ønskes yderligere information om APV på AU, henvises der til ovenstående hjemmeside

www.arbejdsmiljo.au.dk

Her finder du nyttig information om eksempelvis rygepolitik og førstehjælpskurser på AU, men også generel viden om arbejdsmiljørelaterede emner som stress, ergonomi og indeklima

Nyhedsbrevet NYT OM ARBEJDSMILJØ

Arbejdsmiljøsektionens nyhedsbrev udkommer den første fredag i hver måned og holder dig opdateret om tiltag på arbejdsmiljøområdet såvel internt på AU som eksternt. Er du endnu ikke på maillisten, kan du tilmelde dig nyhedsbrevet via www.arbejdsmiljo.au.dk

Aarhus Universitet
Arbejdsmiljøsektionen
Administrationen, bygning 1445
Fredrik Nielsens Vej 5, 3.
8000 Århus C

Tlf. +45 89426750
www.arbejdsmiljo.au.dk